

УДК 338.48(481)

Вакуленко Л.¹, Прусс В.Л.²

¹ студент, НУ «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя

² ст. викладач, НУ «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя

ЕКОДИЗАЙН ОБ'ЄКТІВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

Сучасна індустрія гостинності переживає період кардинальної трансформації, зумовленої зростаючим усвідомленням екологічних викликів та зміною споживчих пріоритетів. Екологізація готельно-ресторанного бізнесу перетворилася з маркетингового інструменту на стратегічний напрям розвитку галузі, що відповідає принципам сталого розвитку та концепції відповідального споживання.

Проблематика впровадження принципів екологічного дизайну в індустрії гостинності знаходить відображення в численних наукових публікаціях останніх років. Дослідники акцентують увагу на інноваційних підходах до проектування закладів розміщення, використанні відновлювальних джерел енергії, застосуванні екологічно чистих матеріалів та впровадженні систем управління відходами.

Екодизайн у готельно-ресторанному бізнесі – це підхід до проектування, будівництва та експлуатації об'єктів гостинності, спрямований на зменшення негативного впливу на довкілля, раціональне використання ресурсів і створення здорового середовища для гостей та персоналу. Він охоплює всі етапи від архітектурного планування та вибору матеріалів до систем енергозбереження, водопостачання, утилізації відходів і озеленення території. Базові принципи екодизайну в індустрії гостинності включають використання відновлювальних джерел енергії, застосування енергоефективних технологій освітлення та клімат-контролю, раціональне водокористування через системи збору дощової води та повторного використання технічної води, використання натуральних та екологічно чистих матеріалів у будівництві та оздобленні інтер'єрів, максимальне озеленення приміщень та територій, впровадження систем сортування та переробки відходів, а також мінімізацію використання одноразових пластикових виробів. Архітектурний компонент екодизайну передбачає проектування будівель з урахуванням природної вентиляції, максимального використання природного освітлення, оптимальної орієнтації будівлі відносно сторін світу для зменшення енергоспоживання на опалення та кондиціонування.

У світовій практиці спостерігається стрімке зростання кількості екологічних готелів, що підтверджують свій статус міжнародними сертифікатами – LEED (Leadership in Energy and Environmental Design), BREEAM (Building Research Establishment Environmental Assessment Method), Green Key, Green Globe. За даними Luxury Lifestyle Awards 2024, серед ТОП-100 сталих готелів та курортів світу представлені заклади з різних континентів, які демонструють високі стандарти екологічності. Bawah Reserve в Індонезії, спроектований сінгапурським архітектором Сімом Буном Янгом, вражає органічною архітектурою, що гармонійно інтегрується в острівний ландшафт. 1 Hotel Toronto, розроблений нью-йоркською Rockwell Group, демонструє концепцію перетворення урбаністичного простору на екологічний оазис, використовуючи перероблені матеріали та енергоефективні технології [1]. Hotel

Hermitage Monte Carlo реалізує проект Smart Plus спільно з SMEG для оптимізації енергоспоживання, встановлюючи автоматизоване освітлення, енергоефективні ліфти та LED-освітлення по всій території. Solar Branco в Португалії та Islas Secas у Панамі представляють концепцію повністю автономних екокурортів, що працюють на відновлювальній енергії.

У ресторанному сегменті світові тренди екодизайну демонструють заклади США. Root Down у Денвері досяг статусу карбон-нейтрального ресторану, використовуючи локальні інгредієнти та відновлювальну енергію. Cafe Gratitude у Лос-Анджелесі пропонує повністю рослинне меню з органічних сезонних продуктів, а дизайн закладу відповідає принципам екомінімалізму.

Український ринок готельно-ресторанних послуг поступово інтегрує принципи екодизайну, хоча темпи впровадження поступаються розвиненим країнам. Провідні українські готелі розпочали реалізацію екологічних ініціатив, включаючи програми «нульових відходів» з компостуванням органічних решток, переробкою сміття та відмовою від одноразового пластику [2].

У ресторанному сегменті України спостерігається зростання популярності еко-стилю, особливо в закладах organic food напряму, магазинах фермерських продуктів, кафе з фрешами та смузі. Дизайнерські рішення передбачають використання натуральних матеріалів, живих рослин, вертикального озеленення, відкритих зелених терас. Однак системне впровадження екодизайну в Україні стримується економічними факторами, обмеженою доступністю екологічних матеріалів та технологій, недостатньою обізнаністю власників бізнесу щодо довгострокових переваг екологічних інвестицій [3,4]. Проблеми впровадження екодизайну в Україні пов'язані передусім з високою вартістю початкових інвестицій в екологічні технології та матеріали, обмеженою доступністю сертифікованих екологічних матеріалів на вітчизняному ринку, відсутністю системи державного стимулювання екологічних ініціатив у бізнесі, недостатньою розвиненістю інфраструктури для переробки відходів, низьким рівнем екологічної свідомості частини споживачів та бізнес-спільноти [5,6]. Додатковим фактором стали воєнні дії, що

переорієнтували пріоритети бізнесу на виживання та відновлення, відсунувши екологічні проекти на другий план. У світовому масштабі проблемою залишається «грінвошинг» – створення помилкового враження про екологічність бізнесу без реальних змін у практиках. Багато закладів декларують екологічність, обмежуючись поверхневими змінами (відмова від пластикових трубочок, встановлення кількох горщиків з рослинами), без системної трансформації бізнес-процесів.

Екодизайн об'єктів готельного та ресторанного бізнесу трансформувався з нішевої концепції у стратегічний напрям розвитку індустрії гостинності. Світовий досвід демонструє, що екологічність і комфорт не є взаємовиключними, а навпаки – сучасні екологічні готелі та ресторани пропонують вищий рівень якості послуг, створюючи здорове та естетичне середовище. Україна має значний потенціал для розвитку екологічного напрямку в готельно-ресторанній сфері, проте реалізація цього потенціалу вимагає комплексного підходу – державної підтримки, інвестицій у технології та освіту, формування екологічної культури суспільства.

Список використаних джерел:

1. TOP 100 Sustainable Hotels & Resorts: Luxury Meets Eco-Friendly. Luxury Lifestyle Awards. URL: <https://luxurylifestyleawards.com/news/top-100-sustainable-hotels-resorts-2024> (дата звернення: 21.10.2025).

2. Сталий розвиток у готельному та ресторанному бізнесі: як впровадження екологічних практик змінює індустрію в 2024 році. Київський національний університет культури і мистецтв. URL: <https://fgritb.knukim.edu.ua/home/news/stalyi-rozvytok-u-hotelnomu-ta-restorannomu-biznesi-iak-vprovadzhennia-ekolohichnykh-praktyk-zminiuiie-industriiu-v-2024-rotsi.html>. (дата звернення: 21.10.2025).

3. Безхлібна А. П. Стратегія розвитку готельно-ресторанного бізнесу в Україні. *Інноваційний розвиток туризму та готельно-ресторанного господарства* : монографія / колектив авторів; за заг. ред. проф. В.М. Зайцевої.

Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2024. С. 190–201.

4. Безхлібна А. П., Касьянова К. О. Вплив війни на туристичну галузь в Україні. *Маркетингові та організаційні механізми повоєнного розвитку галузі* : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., 26–27 листопада 2024. С. 68–70.

5. Безхлібна А. П. Конкурентоспроможність відновлювальної екосистеми приморських регіонів в післявоєнних умовах. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2023. № 1 (81). С. 121–127.

6. Екологоорієнтовані підходи відновлення техногенно забруднених територій і створення сталих екосистем : колективна монографія ; за заг. ред. Т. О. Чайки. Полтава : Видавництво ПП «Астроя», 2022. 452 с.